

SEZNAM FINANČNIH INSTRUMENTOV Z OPISOM TVEGANJ

ILIRIKA BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA D.D., LJUBLJANA

ILIRIKA

ILIRIKA borzno posredniška hiša d.d., Ljubljana, Slovenska cesta 54a, 1000 Ljubljana
TEL: 01/300 22 50, FAX: 01/234 33 57, WWW.ILIRIKA.SI, INFO@ILIRIKA.SI

SEZNAM FINANČNIH INSTRUMENTOV Z OPISOM TVEGANJ

1. UVOD

Opis tveganj, povezanih z naložbami v finančne instrumente je namenjen strankam in morebitnim strankam. Pod tveganjem razumemo nedoseganje nekega pričakovanega donosa vloženega kapitala in /ali izgubo vloženega kapitala do njegove popolne izgube, pri čemer so podlaga za to tveganje lahko različni vzroki, povezani s finančnimi instrumenti, s trgi ali izdajatelji instrumentov. Teh tveganj ni možno vedno predvideti vnaprej, zato navedbe v tem opisu ne moremo šteti kot dokončne.

Namen opisa ni posredovati informacij o vseh tveganjih, ki bi lahko nastala pri izvajanju storitev s posameznimi finančnimi instrumenti, in ne more nadomestiti temeljitega preverjanja konkretnega produkta s strani stranke zato ILIRIKA d.d. stranki svetuje, da se v zvezi s konkretno investicijsko storitvijo ali poslom natančno seznanj z dodatnimi razkritji o tem finančnem instrumentu ali storitvi.

Navedbe ne predstavljajo nasveta ILIRIKE d.d. glede potencialnih naložb in se ne štejejo kot priporočilo za izvedbo katerekoli investicijske storitve.

2.1. SPLOŠNA TVEGANJA

Finančni instrumenti niso enaki bančnim depozitom in pri njihovem nakupu investitor prevzema tveganje, da bo zaradi neugodnih razmer na svetovnih trgih kapitala, zaradi sprememb v poslovanju ali boniteti izdajatelja finančnega instrumenta, razmer na trgih denarja in valut, gibanja obrestnih mer, pri prodaji finančnega instrumenta iztržila nižjo ceno finančnega instrumenta, kot je zanj plačala pri nakupu. Cena finančnega instrumenta oziroma vrednost naložbe stranke je odvisna tudi od globalnih političnih razmer, političnih razmer v posamezni regiji ali državi, od naravnih in ekoloških nesreč, vojn in drugih izjemnih situacij, kriz ter drugih spremenjenih razmer in okoliščin ter morebitnih drugih vzrokov. Kupec finančnega instrumenta je izpostavljen tveganju neizpolnitve obveznosti izdajatelja ter ostalim tveganjem, ki izhajajo iz razmer na trgu, kot so:

- **Tržno tveganje** – predstavlja tveganje izgube zaradi spremembe cene finančnega instrumenta, ki je v lasti stranke;
- **Likvidnostno tveganje** - pomeni, da stranka zaradi pomanjkanja povpraševanja po finančnem instrumentu, na kar lahko vpliva vrsta različnih faktorjev, v zelenem trenutku ne bo mogla prodati finančnega instrumenta oziroma ga bo lahko prodala le po nižji ceni;
- **Tveganje nestanovitnosti cene** – cena finančnega instrumenta se časovno spreminja in je odraz vsakokratne ponudbe in povpraševanja za posamezni finančni instrument, tako določena cena pa ne odraža nujno dejanske vrednosti finančnega instrumenta;
- **Obrestno tveganje** - je prisotno predvsem pri obveznicah in drugih dolžniških vrednostnih papirjih, katerih vrednost se spreminja glede na gibanje obrestnih mer. V primeru dviga obrestnih mer, vrednost dolžniških naložb praviloma pade. Na drugi strani, v primeru padca obrestnih mer, vrednost dolžniških naložb praviloma zraste. Dolžniški vrednostni papirji z višjo občutljivostjo na spremembe obrestnih mer in daljšim časom do zapadlosti so na eni strani praviloma bolj donosni, na drugi strani pa njihova vrednost praviloma bolj niha;
- **Kreditno tveganje** - je tveganje, da izdajatelj oz. nasprotne stranke ne bodo izpolnile obveznosti iz naslova finančnega instrumenta. Tveganje predstavlja tudi možnost zmanjšanja kreditne sposobnosti izdajatelja finančnih instrumentov kot posledica spremembe njegovega finančnega položaja. Manjša kreditna sposobnost lahko povzroči večje nihanje v vrednosti finančnega instrumenta. Prav tako lahko manjša kreditna sposobnost vpliva na likvidnost finančnega instrumenta in otežuje možnost prodaje naložbe. V skrajnem primeru kreditno tveganje lahko privede do situacije, ko neka naložba ostane brez vrednosti;
- **Valutno tveganje** - je tveganje, da sprememba deviznega tečaja negativno vpliva na vrednost naložbe v finančne instrumente, s katerimi se trguje v tujih valutah;

ILIRIKA

ILIRIKA borzno posredniška hiša d.d., Ljubljana
Slovenska cesta 54 A, 1000 Ljubljana, Slovenija
Tel + 386/1/300 22 50, faks + 386/1/234 33 57
www.ilirika.si, splosni.predal@ilirika.si

- **Tveganje izročitve in prevzema finančnih instrumentov** - pri nakupu ali prodaji finančnega instrumenta obstaja možnost, da kljub dogovoru do dokončne izvršitve posla ne pride, ker ali kupec ali prodajalec ne izpolnita svoje obveznosti ali pa do prenosa lastništva ne pride zaradi omejitev v zakonodajah, tehničnih problemov ter drugih nepričakovanih vzrokov. Še posebno je to tveganje prisotno pri tujih finančnih instrumentih.
- **Tveganje v zvezi s spremembo zakonodaje** - je še posebej prisotno na področju urejanja trgov denarja in trgov kapitala, na področju davkov in na področju mednarodnega poslovanja in mednarodnega pretoka kapitala. Sprememba zakonodaje lahko pomembno vpliva na vrednost finančnega instrumenta.
- **Deželno tveganje** – pomeni bonitetno tveganje neke države ali regije, na katerega vplivajo ekonomsko, politično in socialno okvirji.

ILIRIKA d.d. stranko opozarja, da je predvsem pri poslih s tujimi finančnimi instrumenti ali nerezidenti lahko zavezana s pravom države, kjer so bili finančni instrumenti izdani in/ali pravom države, kjer ti finančni instrumenti kotirajo oziroma s pravom države, kjer je stranka rezident, in da se pravice strank v zvezi s temi finančnimi instrumenti ali denarnimi sredstvi iz navedenih razlogov lahko spremenijo.

2.2. SPECIFIČNA TVEGANJA

ILIRIKA d.d. stranko opozarja na specifična tveganja v okviru trgovanja z različnimi izvedenimi finančnimi instrumenti, ki vsebujejo finančni vzvod in/ali s katerimi se trguje na osnovi kritja.

- **Tveganje naložbe v izvedene finančne instrumente** – tveganje naložbe v izvedeni finančni instrument je neposredno povezano s tveganjem osnovnega finančnega instrumenta, na katerega je vezan izvedeni finančni instrument. Vsaka tveganja, ki vplivajo na gibanje vrednosti osnovnega instrumenta, pomenijo tudi tveganje izvedenega finančnega instrumenta in se neposredno odražajo na vrednosti izvedenega finančnega instrumenta. Naložba v izvedene finančne instrumente lahko vključuje tudi zelo visoko tveganje.
- **Tveganja povezana s finančnim vzvodom** - tveganja se zaradi uporabe finančnih vzvodov potencirajo. Stopnja finančnega vzvoda je odvisna od vrste izvedenega finančnega instrumenta, običajno pa se giblje med 2 do 100 - kratnim finančnim vzvodom. S finančnim vzvodom se učinek spremembe cene osnovnega instrumenta, ki je podvržen določenim tveganjem in na katerega je vezan izvedeni finančni instrument, multiplicira na ceno izvedenega finančnega instrumenta s stopnjo finančnega vzvoda. Zaradi tega razloga obstaja veliko tveganje, da se vrednost naložbe v izvedene finančne instrumente občutno zmanjša v izredno kratkem časovnem obdobju oziroma izguba lahko celo preseže celotno vrednost vloženih sredstev. Zaradi poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti lahko za stranko zaradi trgovanja s finančnim vzvodom poleg stroškov pridobivanja instrumentov nastanejo tudi dodatne finančne in druge obveznosti, vključno s pogojnimi obveznostmi. Stopnja finančnega vzvoda se razlikuje po posameznih instrumentih, zato se je stranka dolžna poučiti o tem pred sklepanjem vsakega posla take vrste.
- **Tveganja, povezana s trgovanjem na osnovi uporabe kritja** – v določenih primerih se z izvedenimi finančnimi instrumenti trguje na osnovi kritja, kar pomeni, da za nakup določenega instrumenta ni potrebno plačati celotne kupnine, temveč je potrebno vzdrževati zgolj v naprej določeno denarno stanje na računu. V primeru prenizkega kritja oziroma prekoračitve ustreznega kritja obstaja nevarnost oziroma tveganje, da se odprte pozicije na osnovi »margin-call-a« prodajo v neugodnem trenutku za stranko. Hkrati v primeru trgovanja na osnovi kritja obstaja tveganje spremembe višine zahtevanega kritja za posamezni instrument.

3. PRENOSLJIVI VREDNOSTNIH PAPIRJI

3.1. Delnice

Delnica je lastniški finančni instrument, ki daje delničarju določene premoženjske in korporacijske pravice v razmerju do delniške družbe, izdajatelja delnic, to je zlasti pravico do dividende, pravico do glasovanja na skupščini delničarjev in pravico do ustreznega dela stečajne oziroma likvidacijske mase ob prenehanju družbe.

ILIRIKA

ILIRIKA borzno posredniška hiša d.d., Ljubljana
Slovenska cesta 54 A, 1000 Ljubljana, Slovenija
Tel + 386/1/300 22 50, faks + 386/1/234 33 57
www.ilirika.si, splosni.predal@ilirika.si

Tveganja naložbe v delnico, ki se odražajo v ceni ali nestanovitnosti tečaja delnice, so predvsem povezana s tveganjem nedoseganja pričakovanih bodočih poslovnih rezultatov, tveganjem stečaja oziroma neizpolnitve obveznosti izdajatelja, tveganjem nizke likvidnosti naložbe na organiziranem ali neorganiziranem trgu, tveganjem izročitve in prevzema finančnih instrumentov, tveganjem sprememb v gospodarstvu, na katere izdajatelj nima vpliva, tveganjem spremembe obrestnih mer, valutnim tveganjem, kreditnim tveganjem, tveganjem spremembe zakonodaje, zlasti na davčnem področju, tveganjem naravnih in ekoloških nesreč ter vojn. Naložba v delnice ne vsebuje finančnega vzvoda.

3.2. Obveznice

Obveznica je fiksno ali variabilno obrestovan dolžniški finančni instrument, s katerim se izdajatelj obveže imetniku, v skladu z naprej dogovorjenim načrtom, ob dospelosti ali že v času trajanja obveznice izplačati glavnico in pripadajoče obresti. Obveznice so zavarovane z jamstvom izdajatelja, denarnim ali stvarnim.

Dolžniški finančni instrumenti so praviloma varnejša naložba kot delnice, saj imajo v primeru prenehanja izdajatelja prednost pri poplačilu pred lastniškimi vrednostnimi papirji. Pri dolžniških finančnih instrumentih je najbolj prisotno kreditno tveganje oziroma tveganje neizpolnitve obveznosti, tveganje spremembe obrestnih mer, tveganje sprememb v gospodarstvu, na katere izdajatelj nima vpliva, pogosto je tudi likvidnostno tveganje in tveganje nestanovitnosti cene, v manjši meri pa so prisotne tudi vse druge vrste tveganj. Opozoriti je potrebno, da poleg izdajateljev dolžniških instrumentov z visoko boniteto obstaja tudi področje dolžniških finančnih instrumentov, ki jih izdajajo družbe z nizko boniteto (tako imenovane »junk bonds«) in s tem spadajo med bolj tvegane oblike naložb, saj je pri njih prisotna velika verjetnost neplačila dogovorjenih obveznosti. Naložba v dolžniške finančne instrumente praviloma ne vsebuje finančnega vzvoda.

4. INSTRUMENTI DENARNEGA TRGA

Instrumenti denarnega trga so vse vrste instrumentov, s katerimi se običajno trguje na denarnem trgu razen plačilnih instrumentov, kakršni so zakladne menice, potrdila o denarnem depozitu in komercialni zapisi. Tveganja pretežno ustrezajo tveganjem opredeljenim v točki 3.2. Obveznice..

5. ENOTE KOLEKTIVNIH NALOŽBENH PODJEMOV

Investicijske družbe in indeksni investicijski skladi

Investicijske družbe in indeksni investicijski skladi kotirajo na organiziranih trgih in predstavljajo skupek premoženja, ki je naloženo v različne in različne vrste finančnih instrumentov. Glede na naložbeno politiko jih delimo na sklade z aktivno politiko upravljanja, kjer se struktura naložbenega portfelja s časom spreminja v skladu z naložbeno politiko, in sklade s pasivno politiko upravljanja, kjer je struktura naložbenega portfelja stabilna in se ne spreminja. V slednjem primeru investicijski skladi sledijo sestavam različnih indeksov, ki so lahko geografski, panožni, globalni in podobno.

Z naložbo v investicijsko družbo ali indeksne investicijski sklad vlagatelj razprši naložbo na večje število finančnih instrumentov in s tem zmanjša tveganje izpostavljenosti do posameznega finančnega instrumenta. Investicijske družbe in indeksni investicijski skladi so izpostavljeni istemu tveganju kot finančni instrumenti, ki sestavljajo portfelj sklada, vendar v sorazmerju glede na naložbo v posamezni finančni instrument. Tveganja naložbe v investicijske sklade, ki se odražajo na ceni ali nestanovitnosti tečaja instrumenta, so predvsem povezana s tveganjem nedoseganja pričakovanih poslovnih rezultatov podjetij, ki so vključena v naložbe investicijskega sklada, tveganjem spremembe zakonodaje, tveganjem naravnih in ekoloških nesreč, vojn, tveganjem nizka likvidnost naložbe na organiziranem ali neorganiziranem trgu in valutnim tveganjem. Naložbe v investicijske družbe in indeksne investicijske sklade praviloma ne vsebujejo finančnega vzvoda.

ILIRIKA

ILIRIKA borzno posredniška hiša d.d., Ljubljana
Slovenska cesta 54 A, 1000 Ljubljana, Slovenija
Tel + 386/1/300 22 50, faks + 386/1/234 33 57
www.ilirika.si, splosni.predal@ilirika.si

Vzajemni skladi

Vzajemni sklad je podjetje, ki združuje denarna sredstva velikega števila vlagateljev in jih zanje nalaga v različne vrednostne papirje v okviru investicijskih ciljev in politike, ki jih sklad vnaprej opredeli in so zapisane v prospektu in izvlečku prospekta vzajemnega sklada.

Z naložbo v vzajemni sklad vlagatelj razprši naložbo na večje število finančnih instrumentov in s tem zmanjša tveganje izpostavljenosti do posameznega finančnega instrumenta. Vzajemni skladi so izpostavljeni istemu tveganju kot finančni instrumenti, ki sestavljajo portfelj sklada, vendar v sorazmerju glede na naložbo v posamezni finančni instrument. Tveganja naložbe v vzajemne sklade, ki se odražajo na ceni ali nestanovitnosti tečaja sklada, so predvsem povezana z nedoseganjem pričakovanih poslovnih rezultatov podjetij, ki so vključena v naložbe vzajemnega sklada, tveganjem spremembe zakonodaje, tveganjem spremembe obrestnih mer, valutnim tveganjem, tveganjem naravnih in ekoloških nesreč, vojn ter tveganjem nizke likvidnosti naložbe na organiziranem ali neorganiziranem trgu. Naložba v vzajemni sklad ne vsebuje finančnega vzvoda.

6. IZVEDENI FINANČNI INSTRUMENTI

Splošno o izvedenih finančnih instrumentih

Izvedeni finančni instrumenti so finančni instrumenti, ki so izvedeni iz osnovnega instrumenta, med katere spadajo predvsem delnice, obveznice, valute, obrestne mere in blago. Izvedeni finančni instrumenti lastniku prinašajo natančno določene pravice in obveznosti glede osnovnih instrumentov. Najpogostejše oblike izvedenih finančnih instrumentov so opcije, certifikati, pogodbe na razliko v ceni in standardizirane terminske pogodbe. Izvedeni finančni instrumenti se uporabljajo tudi za zavarovanje naložb, s čimer se lahko bistveno zmanjšajo različna tveganja, ki so prisotna pri osnovnih instrumentih, kot so tržno, obrestno, valutno tveganje ipd. Uporaba izvedenih finančnih instrumentov z namenom trgovanja pa je visoko tvegana, saj je možna hitra izguba celotne naložbe, ki lahko tudi preseže vložena sredstva. Pri izvedenih finančnih instrumentih so prisotne vse vrste tveganja, ki se nanašajo na osnovne instrumente, dodatno pa še veliko tržno tveganje glede gibanja cene instrumenta. Tveganja se pri izvedenih finančnih instrumentih potencirajo zaradi trgovanja s finančnim vzvodom. Stopnja finančnega vzvoda je odvisna od vrste izvedenega finančnega instrumenta, običajno pa se giblje med 2- do 20-kratnim finančnim vzvodom. S finančnim vzvodom se učinek spremembe cene osnovnega instrumenta, na katerega je vezan izvedeni finančni instrument, multiplicira na ceno izvedenega finančnega instrumenta s stopnjo finančnega vzvoda. Iz tega razloga obstaja nevarnost, da se vrednost naložbe v izvedene finančne instrumente občutno zmanjša v kratkem časovnem obdobju oziroma izguba lahko celo preseže celotno vrednost vloženi sredstev. Za trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti je običajno potrebno zagotavljati finančno kritje v višini vrednosti odprtih pozicij. Zaradi poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti lahko za stranko, zaradi trgovanja s finančnim vzvodom, poleg stroškov pridobivanja instrumentov, nastanejo tudi dodatne finančne in druge obveznosti, vključno s pogojnimi obveznostmi.

Pogodba na razliko v ceni

Pogodba na razliko v ceni je izvedeni finančni instrument, ki je vezan na nek osnovni instrument. Ta osnovni instrument je navadno delnica, delniški indeks ali blago, kar pomeni, da se pogodba na razliko v ceni giblje v isti smeri kot cena osnovnega instrumenta, na katerega je vezana ta pogodba. Pogodbe na razliko v ceni ne kotirajo na borzah, temveč gre za individualno pogodbeno razmerje med kupcem in izdajateljem pogodbe na razliko v ceni, na primer banko ali investicijsko hišo.

Tveganja naložbe v pogodbo na razliko v ceni, ki se odražajo na ceni ali nestanovitnosti tečaja pogodbe, so predvsem povezana z možnostjo stečaja oziroma neizpolnitve obveznosti s strani izdajatelja pogodbe na razliko v ceni, tveganjem spremembe cene osnovnega instrumenta, na katerega je pogodba na razliko v ceni vezana, tveganjem spremembe zakonodaje, tveganjem naravnih in ekoloških nesreč, vojn, tveganjem nizke likvidnosti osnovnega instrumenta in pogodbe na razliko v ceni ter valutnim tveganjem.

ILIRIKA

ILIRIKA borzno posredniška hiša d.d., Ljubljana
Slovenska cesta 54 A, 1000 Ljubljana, Slovenija
Tel + 386/1/300 22 50, faks + 386/1/234 33 57
www.ilirika.si, splosni.predal@ilirika.si

Pogodbe na razliko v ceni vsebujejo finančni vzvod, kar pomeni, da se sprememba v vrednosti osnovnega instrumenta v sorazmerno večji meri odraža na vrednosti naložbe. V primeru neugodnega premika osnovnega finančnega instrumenta na trgu je mogoče, da izguba dosega celotno vrednost naložbe v pogodbo na razliko ali jo v specifičnih primerih celo presega. Stopnja finančnega vzvoda se pri pogodbah na razliko v ceni giblje v razponu med 2 in 20-kratnim vzvodom in je odvisna od značilnosti osnovnega instrumenta, na katerega je pogodba na razliko vezana. To pomeni, da je sprememba vrednosti naložbe v pogodbo na razliko v ceni lahko od 2 do 20 krat večja od spremembe vrednosti osnovnega instrumenta, na katerega je pogodba na razliko v ceni vezana. Pri investiranju v pogodbe se na razliko v ceni zahteva kritje, ki se giblje v razponu med 5 in 50 odstotkov glede na višino transakcije.

Standardizirana terminska pogodba

Standardizirana terminska pogodba je pogodba za nakup ali prodajo določenega blaga ali določenega finančnega instrumenta po vnaprej določeni ceni na določen datum v prihodnosti. Z njimi se trguje na organiziranem trgu. Standardizirano terminsko pogodbo je mogoče prodati do datuma zapadlosti.

Tveganja naložbe v standardizirano terminsko pogodbo, ki se odražajo na ceni ali nestanovitnosti tečaja pogodbe, so predvsem povezana z možnostjo stečaja oziroma neizpolnitve obveznosti s strani izdajatelja standardizirane terminske pogodbe, tveganjem nenadnih sprememb cen osnovnega instrumenta (surovin, kmetijskih proizvodov, obrestnih mer in drugo), na katerega so vezane standardizirane terminske pogodbe, tveganjem spremembe zakonodaje, tveganjem naravnih in ekoloških nesreč, vojn, tveganjem nizke likvidnosti osnovnega instrumenta in standardiziranih terminskih pogodb ter valutnim tveganjem.

Standardizirane terminske pogodbe vsebujejo finančni vzvod, kar pomeni, da se sprememba v vrednosti osnovnega instrumenta v sorazmerno večji meri odraža na vrednosti naložbe. V primeru neugodnega premika osnovnega finančnega instrumenta na trgu je mogoče, da izguba dosega celotno vrednost naložbe v standardizirano terminsko pogodbo ali jo v izjemnih primerih celo presega. Stopnja finančnega vzvoda in zahtevano kritje se razlikuje po posameznih osnovnih instrumentih na katerega je vezana standardizirana terminska pogodba.

Valutni križ

Trgovanje z valutnimi križi, ki predstavljajo menjalno razmerje med dvema valutama, poteka na osnovi kritja in vsebuje finančni vzvod. Slednje pomeni, da za sklenjeno transakcijo z valutnim križem oziroma za odprte pozicije ni potrebno zagotavljati celotne vrednosti transakcije, hkrati pa se sprememba vrednosti osnovnega instrumenta v sorazmerno večji meri odraža na vrednosti naložbe. V primeru trgovanja z valutnimi križi tudi ne pride do izmenjave valut, temveč se odprte pozicije vedno prevajajo na nov dan vrednotenja.

Tveganja, ki se odražajo na vrednosti naložbe in njeni nestanovitnosti v zvezi z investiranjem v valutne križe, so povezana predvsem z tveganjem nenadnih sprememb medvalutnih razmerij, tveganjem pomembnejših sprememb v gospodarstvu, tveganjem spremembe obrestnih mer, tveganjem pomembnejših sprememb na finančnem ali denarnem trgu, tveganjem spremembe zakonodaje, tveganjem naravnih in ekoloških nesreč, vojn, tveganjem nizke likvidnosti valutnega križa.

Naložba v valutne križe vsebuje finančni vzvod, kar pomeni, da se sprememba v vrednosti osnovnega instrumenta v sorazmerno večji meri odraža na vrednosti naložbe. V primeru za stranko neugodnega premika na trgu se lahko zgodi, da izgubi celotno vrednost svoje naložbe ali pri nekaterih vrstah izvedenih finančnih instrumentov celo več kot to.

V primeru neugodnega premika osnovnega finančnega instrumenta na trgu je mogoče, da izguba dosega celotno vrednost naložbe v valutne križe ali jo v izjemnih primerih celo presega. Stopnja finančnega vzvoda se pri trgovanju z valutnimi križi giblje v razponu med 12,5 in 50-kratnim vzvodom in je odvisna od pomembnosti valutnega križa. To pomeni, da je sprememba vrednosti naložbe v valutni križ lahko od 12,5 do 50 krat večja od spremembe vrednosti valutnega križa. Enako se pri trgovanju z valutnimi križi zahteva kritje, ki ga je potrebno zagotavljati na računu in se giblje v razponu med 2 in 8 odstotkov glede na višino transakcije.

ILIRIKA

ILIRIKA borzno posredniška hiša d.d., Ljubljana
Slovenska cesta 54 A, 1000 Ljubljana, Slovenija
Tel + 386/1/300 22 50, faks + 386/1/234 33 57
www.ilirika.si, splosni.predal@ilirika.si

Naložbeni certifikat

Naložbeni certifikat je izvedeni finančni instrument, ki je vezan na nek osnovni instrument. Ta osnovni instrument je navadno delnica, obveznica, indeks ali blago, kar pomeni, da se certifikat giblje v isti smeri kot cena osnovnega instrumenta, na katerega je vezan ta certifikat. Naložbeni certifikati kotirajo na organiziranih trgih in ga je mogoče prodati pred njegovo dospelostjo.

Tveganja naložbe v certifikat, ki se odražajo na ceni ali nestanovitnosti tečaja certifikata, so predvsem povezana z možnostjo stečaja oziroma neizpolnitve obveznosti s strani izdajatelja certifikata, tveganjem spremembe cene osnovnega instrumenta, na katerega je certifikat vezan, tveganjem spremembe zakonodaje, tveganjem naravnih in ekoloških nesreč, vojn, tveganjem nizke likvidnosti osnovnega instrumenta in certifikata ter valutnim tveganjem.

Certifikati vsebujejo finančni vzvod, kar pomeni, da se sprememba v vrednosti osnovnega instrumenta v sorazmerno večji meri odraža na vrednosti naložbe v certifikat. V primeru neugodnega premika osnovnega finančnega instrumenta na trgu je mogoče, da izguba dosega celotno vrednost naložbe v certifikat medtem pa je ne morejo presežati. Stopnja finančnega vzvoda se pri certifikatih razlikuje in je odvisna od izdajatelja in značilnosti osnovnega instrumenta, na katerega je certifikat vezan. To pomeni, da je sprememba vrednosti naložbe v certifikat enaka zmnožku stopnje finančnega vzvoda in spremembe vrednosti osnovnega instrumenta, na katerega je certifikat vezan. Naložba v certifikat ne zahteva kritja.

Opcije

Opcije so vrednostni papirji brez obresti in dividend, ki dajejo imetniku pravico vendar ne obveznost, da v nekem določenem trenutku ali v nekem določenem obdobju kupi (nakupne opcije) ali proda (prodajne opcije) nek določen osnovni finančni instrument (npr. delnice) po vnaprej določeni ceni (izvršilna cena).

Trgovanje z opcijami lahko vključuje visoko stopnjo tveganja. Pred opravljanjem poslov z opcijami je potrebno preveriti, za koliko se mora spremeniti vrednost osnovnega instrumenta iz katerega je izvedena opcija, preden ta pridobi notranjo vrednost, ki pokrije premijo in transakcijske stroške, ki jih je stranka plačala.

7. NELIKVIDNI FINANČNI INSTRUMENTI

Nelikvidni finančni instrumenti so finančni instrumenti, pri katerih je še posebno prisotno likvidnostno tveganje, kot je opredeljeno v točki 2.1. Splošna tveganja tega dokumenta. Nelikvidni finančni instrumenti so lahko delnice, obveznice, instrumenti denarnega trga in izvedeni finančni instrumenti, itd.

8. TVEGANI FINANČNI INSTRUMENTI

Vsi finančni instrumenti so povezani z določenimi tveganji. Podrobno so nekatera tveganja finančnih instrumentov predstavljena v točkah 2.1. Splošna tveganja in 2.2. Specifična tveganja tega dokumenta ter v drugih poglavjih tega dokumenta. Skladno s finančno teorijo bi lahko finančne instrumente glede na njihovo tveganje razvrstili v sledeče kategorije:

- manj tvegani finančni instrumenti: instrumenti denarnega trga ter obveznice izdajateljev z »investment grade« boniteto (na primer od AAA do vključno BBB- po S&P bonitetni oceni), vzajemni skladi denarnega trga, ipd.,
- srednje tvegani finančni instrumenti: instrumenti denarnega trga ter obveznice izdajateljev z manj kot »investment grade« boniteto (na primer od BB+ do vključno B- po S&P bonitetni oceni), delnice, mešani in delniški vzajemni skladi, ipd.,

ILIRIKA

ILIRIKA borzno posredniška hiša d.d., Ljubljana
Slovenska cesta 54 A, 1000 Ljubljana, Slovenija
Tel + 386/1/300 22 50, faks + 386/1/234 33 57
www.ilirika.si, splosni.predal@ilirika.si

- visoko tvegani finančni instrumenti: obveznice visoko tveganih izdajateljev (na primer manj kot B po S&P bonitetni oceni), obveznice s specifičnimi karakteristikami (npr, podrejene obveznice), delnice, izvedeni finančni instrumenti, ipd.

Stranke naj se pred investicijo v finančne instrumente o ravni tveganja le-teh ter njihovi primernosti zanje podrobneje pogovorijo z investicijskim svetovalcem.

V Ljubljani, 09.06.2015

ILIRIKA borzno posredniška hiša d.d.
Uprava